

Ympäristöministeriön ohje rakentamisen työnjohtotehtävien vaativuusluokista ja työnjohtajien kelpoisuudesta

YM4/601/2015

Ympäristöministeriö antaa rakentamisen työnjohtotehtävien vaativuusluokista ja työnjohtajien kelpoisuudesta seuraavat ohjeet. Ohjeet ovat voimassa toistaiseksi.

Helsingissä 12.3.2015

Ylivohtaja *Helena Säteri*

Ylitarkastaja *Mirkka Saarela*
Yliarkkitehti *Timo Saarinen*

Ympäristöministeriön ohje rakentamisen työjohtotehtävien vaativuusluokista ja työjohtajien kelpoisuudesta

YM4/601/2015

SISÄLLYS

1. Vastaavan työjohtajan työjohtotehtävän vaativuusluokat
 - 1.1 Vähäinen työjohtotehtävä
 - 1.2 Tavanomainen työjohtotehtävä
 - 1.3 Vaativa työjohtotehtävä
 - 1.4 Poikkeuksellisen vaativa työjohtotehtävä
2. Erityisalan työjohtajan työjohtotehtävän vaativuusluokat
3. Vastaavan työjohtajan ja erityisalan työjohtajien kelpoisuudet

*Tämä ohje liittyy maankäyttö- ja rakennuslain 122 b ja 122 c §:ään.
Ohjeet eivät ole velvoittavia. Ohjeita annetaan lain yhtenäisen soveltamisen tueksi.*

Maankäyttö- ja rakennuslaki 122 b § (41/2014)

Rakennustyön johtotehtävien vaativuusluokat

Rakennustyön johtotehtävät jaetaan vaativuusluokkiin rakennuksen ja tilojen käyttötarkoituksen, rakennussuojelun, rakennuksen koon, rakennusfysikaalisten ja terveydellisten ominaisuuksien, kuormitusten ja palokuormien, suunnittelumenetelmien, kantavien rakenteiden vaativuuden, ympäristöstä ja rakennuspaikasta aiheutuvien vaatimusten sekä rakentamisolosuhteiden ja työnsuorituksessa käytettävien menetelmien perusteella.

Vaativuusluokat ovat **vaativa työnjohtotehtävä**, **tavanomainen työnjohtotehtävä** sekä **vähäinen työnjohtotehtävä**.

Sen lisäksi, mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään, työnjohtotehtävän vaativuusluokka voi olla **poikkeuksellisen vaativa**, jos jokin 1 momentissa tarkoitetuista vaatimuksista tai ominaisuuksista on poikkeuksellinen.

Samassa rakennushankkeessa voi olla eri vaativuusluokkiin kuuluvia työnjohtotehtäviä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä työnjohtotehtävän vaativuusluokan määräytymisestä.

1. Vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävän vaativuusluokat

1.1 Vastaavan työnjohtajan vähäinen työnjohtotehtävä

Vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä on yleensä vähäinen silloin, kun rakennetaan yksikerroksinen, kerrosalaltaan enintään noin 25 neliömetrin kokoinen, teknisesti yksinkertainen ja muuhun käyttöön kuin asumiseen tai työnteekoon tarkoitettu rakennus, eikä ympäristöstä, rakennuspaikasta tai rakentamisolosuhteista aiheudu rakennustyölle vähäistä suurempia vaatimuksia. Työnjohtotehtävä voi siten olla vähäinen esimerkiksi silloin, kun rakennetaan pieni talusrakennus, jossa ei ole tulisijaa eikä lämmitysjärjestelmää.

Korjaus- ja muutostyössä vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä on yleensä vähäinen, jos rakennustyö on teknisiltä ratkaisuiltaan ja työ- ja suunnittelumenetelmiltään yksinkertainen ja vaikuttaa vain vähän rakennuksen rakennusfysikaalisiin ja terveydellisiin ominaisuuksiin, kuormituksiin ja palokuormiin tai kantaviin rakenteisiin, eikä ympäristöstä, rakennuspaikasta tai rakentamisolosuhteista aiheudu rakennustyölle vähäistä suurempia vaikutuksia.

1.2 Vastaavan työnjohtajan tavanomainen työnjohtotehtävä

Vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä on yleensä tavanomainen silloin, kun rakennetaan enintään kolmikerroksinen (mahdolliset kellari- ja ullakkokerrokset mukaan lukien), kerrosalaltaan enintään noin 500 neliömetrin kokoinen sekä käyttötarkoitukseltaan, rakennusfysikaalisilta ja terveydellisiltä ominaisuuksiltaan, kuormituksiltaan ja palokuormiltaan, kantavilta rakenteiltaan sekä työ- ja suunnittelumenetelmiltään tavanomainen rakennus, eikä ympäristöstä, rakennuspaikasta tai rakentamisolosuhteista aiheudu rakennustyölle tavanomaista suurempia vaatimuksia. Työnjohtotehtävä voi siten olla tavanomainen esimerkiksi silloin, kun rakennetaan mainittujen edellytysten mukainen omakotitalo, paritalo, rivitalo, vapaa-ajan asuinrakennus, saunarakennus tai maatalous- tai varastorakennus.

Korjaus- ja muutostyössä vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä on yleensä tavanomainen, jos kyseessä on teknisiltä ratkaisuiltaan ja työ- ja suunnittelumenetelmiltään tavanomainen korjaus- ja muutostyö, eikä ympäristöstä, rakennuspaikasta tai rakentamisolosuhteista aiheudu rakennustyölle tavanomaista suurempia vaikutuksia.

1.3 Vastaavan työnjohtajan vaativa työnjohtotehtävä

Vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä on yleensä vaativa silloin, kun rakennetaan rakennus, jossa on enemmän kuin kolme kerrosta (mahdolliset kellari- ja ullakkokerrokset mukaan lukien) tai joka on kerrosalaltaan yli 500 neliömetrin kokoinen taikka silloin, kun rakennetaan rakennus, joka on käyttötarkoitukseltaan, rakennusfysikaalisilta ja terveydellisiltä ominaisuuksiltaan, kuormituksiltaan ja palokuormiltaan, kantavilta rakenteiltaan tai työ- tai suunnittelumenetelmiltään tavanomaista vaativampi. Työnjohtotehtävä voi olla vaativa myös sen vuoksi, että ympäristöstä tai rakennuspaikasta aiheutuu rakennustyölle erityisiä vaatimuksia taikka sen vuoksi, että rakentamisolosuhteet ovat tavanomaista vaativammat.

Vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä voi olla vaativa esimerkiksi silloin, kun rakennetaan asuinkerrostalo, oppilaitos, päiväkotit, terveyskeskus, urheilu- tai liikuntarakennus, liike-, majoitus- tai toimistorakennus, teollisuus- tai tuotantorakennus tai liikenteen rakennus. Vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä voi olla vaativa myös esimerkiksi sen vuoksi, että rakennuksen kantavien rakenteiden jänneväli on pitkä käytettyyn materiaaliin nähden, rakennuksessa on enemmän kuin yksi kellarikerros, rakennuksen sisä- tai ulkopuolinen lämpö- tai kosteusrasitus on voimakas taikka rakennuksen ulkopuolinen ääni- tai värähtelyrasitus on voimakas tai pienitajuinen.

Vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä voi olla vaativa myös esimerkiksi silloin, kun rakennuspaikka on perustamisolosuhteiltaan tai sijainniltaan vaikea ja tästä aiheutuu erityisiä vaatimuksia rakennustyölle taikka silloin, kun rakennustyömaalla on merkittävä vaikutus ympäristöön tai kaupunkikuvaan. Esimerkiksi omakotitalon rakentaminen voi olla vaativa työnjohtotehtävä silloin, kun rakennuspaikka on ahdas tai sijaitsee rakennusfysikaalisesti vaativassa paikassa kuten alttiina voimakkaalle säärasitukselle tai siten, että kellari ulottuu pohjavedenpinnan alapuolelle.

Korjaus- ja muutostyössä vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä on yleensä vaativa silloin, kun kyseessä on teknisiltä ratkaisuiltaan tai työ- tai suunnittelu- menetelmiltään tavanomaista vaativampi rakennuksen rakennusfysikaalisiin ja terveydellisiin ominaisuuksiin, kuormituksiin ja palokuormiin tai kantaviin rakenteisiin kohdistuva korjaus- ja muutostyö. Kuten uudisrakentamisenkin kohdalla, työnjohtotehtävä voi olla vaativa myös sen vuoksi, että ympäristöstä tai rakennuspaikasta aiheutuu rakennustyölle erityisiä vaatimuksia taikka sen vuoksi, että rakentamisolosuhteet ovat tavanomaista vaativammat.

Korjaus- ja muutostyössä vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä voi olla vaativa myös siksi, että rakennustyö kohdistuu suojellun rakennuksen suojeltuihin ominaisuuksiin.

1.4 Vastaavan työnjohtajan poikkeuksellisen vaativa työnjohtotehtävä

Vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä voi olla poikkeuksellisen vaativa, jos jokin maankäyttö- ja rakennuslain 122 b §:ssä mainituista vaatimuksista tai ominaisuuksista on poikkeuksellinen. Poikkeuksellisen vaativa työnjohtotehtävä on nimensä mukaisesti tarkoitettu poikkeukselliseksi, joten vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä on vain harvoin poikkeuksellisen vaativa.

Vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä voi olla poikkeuksellisen vaativa esimerkiksi silloin, kun rakennetaan suurikokoinen urheilu- tai liikuntarakennus, sairaala, liikenneterminaali tai liike-, majoitus- ja kongressikeskus taikka poikkeuksellisen vaativa teollisuus- tai tuotantorakennus. Työnjohtotehtävä voi olla poikkeuksellisen vaativa myös esimerkiksi silloin, kun rakennetaan poikkeuksellisen korkea rakennus. Rakennusta voidaan yleensä pitää poikkeuksellisen korkeana silloin, kun siinä on yli 16 kerrosta.

Vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä voi olla poikkeuksellisen vaativa myös silloin, kun rakennetaan rakennus, jonka rakennusfysikaaliset ja terveydelliset ominaisuudet, kuormitukset ja palokuormat tai kantavat rakenteet ovat poikkeukselliset. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun rakennuksen jäykistys edellyttää

voimien ankkurointia kallioon, jäykistyksessä käytetään jälkijännitetyjä rakenteita, kantavien rakenteiden jänneväli on erittäin pitkä käytettyyn materiaaliin nähden tai rakennuksessa on enemmän kuin kolme kellarikerrosta. Työnjohtotehtävä voi olla poikkeuksellisen vaativa myös siksi, että työ- tai suunnittelumenetelmät ovat poikkeukselliset.

Myös ympäristöstä tai rakennuspaikasta voi aiheutua niin poikkeuksellisia vaatimuksia tai rakentamisolosuhteet voivat olla niin poikkeukselliset, että työnjohtotehtävä on poikkeuksellisen vaativa. Näin voi olla esimerkiksi silloin, kun rakennuspaikka on perustamisolosuhteiltaan tai sijainniltaan poikkeuksellisen vaikea ja tästä aiheutuu poikkeuksellisia vaatimuksia rakennustyölle taikka silloin, kun rakennustyömaalla on poikkeuksellinen vaikutus ympäristöön tai kaukukuvaan.

Korjaus- ja muutostyössä vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä voi olla poikkeuksellisen vaativa silloin, kun kyseessä on teknisiltä ratkaisuiltaan tai työ- tai suunnittelumenetelmiltään poikkeuksellinen rakennuksen rakennusfysikaaliin ja terveydellisiin ominaisuuksiin, kuormituksiin ja palokuormiin tai kantaviin rakenteisiin kohdistuva korjaus- ja muutostyö. Kuten uudisrakentamisenkin kohdalla, työnjohtotehtävä voi olla poikkeuksellisen vaativa myös sen vuoksi, että ympäristöstä tai rakennuspaikasta aiheutuu rakennustyölle poikkeuksellisia vaatimuksia taikka sen vuoksi, että rakentamisolosuhteet ovat poikkeukselliset.

Korjaus- ja muutostyössä vastaavan työnjohtajan työnjohtotehtävä voi olla poikkeuksellisen vaativa myös silloin, jos kyseessä on poikkeuksellisen vaativa suojellun rakennuksen suojeltuihin ominaisuuksiin kohdistuva korjaus- ja muutostyö.

2. Erityisalan työnjohtajan työnjohtotehtävän vaativuusluokat

Yleisimmät erityisalan työnjohtajat ovat kiinteistön vesi- ja viemärlaitteiston rakentamisesta vastaava työnjohtaja, ilmanvaihtolaitteiston rakentamisesta vastaava työnjohtaja, kantavien rakenteiden rakennustyöstä vastaava työnjohtaja sekä pohjarakenteiden rakennustyöstä vastaava työnjohtaja. Erityisalan työnjohtotehtävä ei lähtökohtaisesti yleensä ole vähäinen, koska pieneen ja yksinkertaiseen erityisalan rakennustyöhön ei tarvita erityisalan työnjohtajaa. Tämän vuoksi erityisalan työnjohtotehtävä on käytännössä yleensä joko tavanomainen, vaativa tai poikkeuksellisen vaativa.

Erityisalan työnjohtotehtävä on yleensä tavanomainen, jos erityisalan rakennustyö on teknisiltä ratkaisuiltaan ja työ- ja suunnittelumenetelmiltään tavanomainen, eikä rakennuksen koosta, käyttötarkoituksesta, rakennusfysikaalisista ja terveydellisistä ominaisuuksista, kuormituksista ja palokuormista tai kantavis-

ta rakenteista taikka rakennussuojelusta, ympäristöstä, rakennuspaikasta tai rakentamisolosuhteista aiheutu erityisiä vaatimuksia erityisalan rakennustyölle.

Erityisalan työnjohtotehtävä on yleensä vaativa, jos erityisalan rakennustyö on teknisiltä ratkaisuiltaan tai työ- tai suunnittelumenetelmiltään tavanomaista vaativampi. Erityisalan työnjohtotehtävä on yleensä vaativa myös silloin, jos rakennuksen koosta, käyttötarkoituksesta, rakennusfysikaalisista ja terveydellisistä ominaisuuksista, kuormituksista ja palokuormista tai kantavista rakenteista taikka rakennussuojelusta, ympäristöstä, rakennuspaikasta tai rakentamisolosuhteista aiheutuu erityisalan rakennustyölle erityisiä vaatimuksia.

Erityisalan työnjohtotehtävä voi olla poikkeuksellisen vaativa, jos erityisalan rakennustyö on teknisiltä ratkaisuiltaan tai työ- tai suunnittelumenetelmiltään poikkeuksellinen taikka jos rakennuksen koosta, käyttötarkoituksesta, rakennusfysikaalisista ja terveydellisistä ominaisuuksista, kuormituksista ja palokuormista tai kantavista rakenteista taikka rakennussuojelusta, ympäristöstä, rakennuspaikasta tai rakentamisolosuhteista aiheutuu erityisalan rakennustyölle poikkeuksellisia vaatimuksia.

3. Vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajien kelpoisuus

Maankäyttö- ja rakennuslaki 122 c § (41/2014)

Työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan kelpoisuusvaatimukset

Vastaavan työnjohtajan ja erityisalan työnjohtajan kelpoisuusvaatimuksena on:

- 1) **vaativassa** työnjohtotehtävässä kyseiseen tehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu korkeakoulututkinto, aiempi ammatillisen korkea-asteen tutkinto tai sitä vastaava tutkinto taikka aiempi tekniikan tai sitä vastaava tutkinto; lisäksi hänellä tulee rakennuskohteen laatu ja tehtävän vaativuus huomioon ottaen olla riittävä kokemus ja perehtyneisyys kyseisen alan työnjohtotehtävissä;
- 2) **tavanomaisessa** työnjohtotehtävässä kyseiseen tehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu ammattikorkeakoulututkinto tai aiempi ammatillisen korkea-asteen tutkinto tai sitä vastaava tutkinto taikka aiempi tekniikan tai sitä vastaava tutkinto taikka muuten osoitetut vastaavat tiedot; lisäksi hänellä tulee rakennuskohteen laatu ja tehtävän vaativuus huomioon ottaen olla riittävä kokemus rakennusalalla;
- 3) **vähäisessä** työnjohtotehtävässä voi toimia henkilö, jolla ei ole edellä tarkoitettua tutkintoa, mutta jolla muutoin voidaan katsoa olevan tehtävään tarvittavat edellytykset.

Poikkeuksellisen vaativassa työnjohtotehtävässä työnjohtajan kelpoisuusvaatimuksena on kyseiseen tehtävään soveltuva, rakentamisen tai tekniikan alalla suoritettu korkeakoulututkinto tai aiempi sitä vastaava tutkinto sekä lisäksi riittävä kokemus ja hyvä perehtyneisyys kyseisen alan vaativista työnjohtotehtävistä.

Vastaavan työnjohtajan kelpoisuus			
Vähäinen työnjoh- totehtävä	Tavanomainen työnjohdotehtävä	Vaativa työnjohdotehtävä	Poikkeuksellisen vaativa työnjohdotehtävä
Riittävä osaaminen asianomaiseen työnjohdotehtävään.	Suorittanut tehtävään soveltuvan rakentamisen tai tekniikan alan tutkinnon: rakennusmestari (AMK) -tutkinto, insinööri (AMK) -tutkinto taikka kyseiseen työnjohdotehtävään soveltuva aiempi rakennusinsinöörin tutkinto, tai teknikon (rakennusmestarin) tutkinto, taikka muu korkeampi rakentamisen tai tekniikan alan tutkinto ja tutkintoon tai sitä täydentäviin opintoihin on sisällynyt riittävät kyseistä työnjohdotehtävää käsittelevät opintosuoritukset, joiden yhteismäärä yleensä vähintään 50 op 1), taikka on hankkinut muuten osoitetut vastaavat tiedot sekä on hankkinut riittävän kokemuksen rakennusalalla rakennuskohteen laatu ja tehtävän vaativuus huomioidaan ottaen. Korjaus- ja muutostyön tavanomaisessa työnjohdotehtävässä edellytyksenä on, että kokemus rakennusalalla sisältää myös korjaus- ja muutostöitä.	Suorittanut tehtävään soveltuvan rakentamisen tai tekniikan alan tutkinnon: rakennusmestari (AMK) -tutkinto, insinööri (AMK) -tutkinto taikka kyseiseen työnjohdotehtävään soveltuva aiempi rakennusinsinöörin tutkinto, tai teknikon (rakennusmestarin) tutkinto, taikka muu korkeampi rakentamisen tai tekniikan alan tutkinto ja tutkintoon tai sitä täydentäviin opintoihin on sisällynyt riittävät kyseistä työnjohdotehtävää käsittelevät opintosuoritukset, joiden yhteismäärä yleensä vähintään 60 op 1), sekä on hankkinut riittävän kokemuksen ja perehtyneisyyden kyseisen alan työnjohdotehtävissä rakennuskohteen laatu ja tehtävän vaativuus huomioon ottaen. Korjaus- ja muutostyön vaativassa työnjohdotehtävässä edellytyksenä on, että on suorittanut opintoja myös korjausrakentamisesta ja että kokemus sisältää toimimista myös korjaus- ja muutostöiden työnjohtajana.	Suorittanut tehtävään soveltuvan rakentamisen tai tekniikan alan tutkinnon: rakennusmestari (AMK) -tutkinto, insinööri (AMK) -tutkinto taikka kyseiseen työnjohdotehtävään soveltuva aiempi rakennusinsinöörin tutkinto, taikka muu korkeampi rakentamisen tai tekniikan alan tutkinto ja tutkintoon tai sitä täydentäviin opintoihin on sisällynyt riittävät kyseistä työnjohdotehtävää käsittelevät opintosuoritukset, joiden yhteismäärä yleensä vähintään 70 op 1), sekä on hankkinut riittävän kokemuksen ja hyvän perehtyneisyyden kyseisen alan vaativista työnjohdotehtävistä. Korjaus- ja muutostyön poikkeuksellisen vaativassa työnjohdotehtävässä edellytyksenä on, että on suorittanut opintoja myös korjausrakentamisesta ja että kokemus sisältää toimimista myös vaativien korjaus- ja muutostöiden työnjohtajana.

Erityisalan työnjohtajiin sovelletaan yllä olevia työnjohdotehtävän tutkinto- ja kokemusvaatimuksia.

Erityisalan työnjohdotehtävässä tarvitaan kyseisen työnjohdotehtävän edellyttämää kokemusta.

Kun kyseessä on korjaus- ja muutostyö tai kosteusvauriokorjaus, tarvitaan erityisesti näihin työnjohdotehtäviin soveltuva kokemusta.

1) op = opintopiste. Opintopisteiden määrän tarkastelu soveltuu niihin uusimpiin tutkintoihin, joissa ilmoitetaan opintosuoritukset opintopisteinä. Kyseistä työnjohdotehtävää käsitteleviä opintosuorituksia voivat olla esimerkiksi opinnot rakennustekniikassa, rakentamisen työmaa- ja tuotantotekniikassa, projektihallinnassa ja -johtamisessa, aikataulusuunnittelussa sekä hanketaloudessa. Opintosuoritukset on taulukossa ilmoitettu ECTS:n (European Credit Transfer System) mukaisina opintopisteinä (op). Mikäli aiemmat opintosuoritukset on ilmaistu opintoviikkoina (ov), voidaan opintoviikot muuntaa opintopisteiksi kertomalla ne luvulla 1,5.

Ulkomailla suoritetun korkeakoulututkintojen osalta päätöksen tutkinnon tason rinnastamisesta esimerkiksi alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon tekee Opetushallitus. Opetushallituksen päätöksessä ei oteta kantaa tutkinnon alan tai sisällön vastaavuuteen tai muiden mahdollisten edellytysten täyttymiseen, vaan näistä päättää rakennusvalvontaviranomainen.